

Bilans wycinek i nasadzeń drzew w gminie miejskiej Włodawa. Raport za 2023 rok

Autorka raportu: Renata Szymańczuk

Konstytucja RP zapewnia ochronę środowiska przez państwo (*art.5*), zobowiązuje władze do prowadzenia polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne, nakłada na nie obowiązek ochrony środowiska i przyznaje każdemu prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska (*art.74*).

Do zadań własnych gminy należy zaspokajanie podstawowych potrzeb wspólnoty, w szczególności ochrony środowiska i przyrody, zieleni gminnej i zadrzewień (*Art.7 ust.1 pkt 1 i pkt 12 Ustawy o samorządzie gminnym*).

Podziękowanie

Dziękuję Marcie Wiloch i Joannie Wieleba za opracowanie arkusza kalkulacyjnego wyliczającego wartość odtworzeniową drzew i opłatę za wycięcie drzew.

Spis treści

Wstęp	4
Sposób pozyskiwania danych	4
1.Udostępnianie informacji o środowisku w BIP	6
1.1.Program ochrony środowiska.....	6
1.2.Publicznie dostępne wykazy danych o dokumentach zawierających dane o środowisku i jego ochronie	6
1.3.Bank danych lokalnych	8
2.Informacje otrzymane na wniosek	9
2.1.Wnioski o wydanie zezwolenia na wycięcie drzewa, wydane do nich decyzje, decyzje ZRID i zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa	9
2.2.Porównanie wycinek i nasadzeń zastępczych w gminie miejskiej Włodawa w latach 2022 i 2023	13
2.3. Ilość i jakość nasadzeń zastępczych nakazanych w decyzjach w 2023 roku.....	15
2.4.Kontrola nasadzeń zastępczych.....	17
2.5.Postępowania administracyjne za uszkodzenie, zniszczenie lub usunięcie drzew bez zezwolenia	18
3.Budżet związany z utrzymaniem zieleni.....	19
3.1.Dochody i wydatki budżetowe na utrzymanie zieleni	19
3.2.Opłaty za wycięcie drzew.....	20
3.3.Wartość odtworzeniowa drzew	22
4.Wnioski i rekomendacje.....	24
Rekomendacje	25
5. Wszystkie przewiny drzew – zebrane z wniosków, protokołów i decyzji wydanych w 2023 roku.	27

Wstęp

Bilans wycinek i nasadzeń drzew w gminie miejskiej Włodawa. Raport za 2023 rok jest kontynuacją raportu Bilans wycinek i nasadzeń drzew w 2022 roku w gminie miejskiej Włodawa.

Głównym celem raportu było zebranie i opracowanie danych dotyczących wycinek i nasadzeń drzew w gminie miejskiej Włodawa w 2023 roku i wyliczenie wartości odtworzeniowej wyciętych drzew. Porównałam liczbę wyciętych drzew z liczbą nasadzeń zastępczych. Zbadałam jakość nasadzeń zastępczych.

Sprawdziłam również udostępnianie danych na temat środowiska i wycinek drzew w gminie miejskiej Włodawa, powiecie włodawskim i przez lubelskiego konserwatora zabytków. Raport podaje także informacje o dochodach i wydatkach gminy związanych z utrzymaniem zieleni w 2023 r..

Sposób pozyskiwania danych

Dane do analizy czerpałam z dwóch źródeł: z publicznie dostępnych danych i z informacji udostępnionych na wniosek.

Spośród publicznie dostępnych danych korzystałam z Biuletynów Informacji Publicznej poszczególnych organów (w tym z publicznie dostępnych wykazów danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie) oraz z Banku Danych Lokalnych [<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>] na stronie Głównego Urzędu Statystycznego.

We wnioskach o udzielenie informacji powoływałam się na dostęp do informacji o środowisku (art. 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Burmistrza, starostę i konserwatora zapytałam o:

- złożone w 2023 roku wnioski o wydanie zezwoleń na wycięcie drzewa lub drzew, wydane do nich decyzje i protokoły z oględzin drzew wnioskowanych do wycięcia,
- w odniesieniu do ilu decyzji nakazujących nasadzenia zastępcze wydanych w latach 2022 i 2023 organy dokonały kontroli obowiązku wykonania nasadzeń i ile nasadzeń skontrolowały.

Burmistrza zapytałam o:

- kopie decyzji ZRID otrzymanych w roku 2023.
- zgłoszenia zamiaru wycięcia drzewa oraz protokoły z oględzin drzew zgłoszonych do wycięcia,
- ilość i jakość drzew posadzonych w gminie miejskiej Włodawa w 2023 roku,
- ilość postępowań administracyjnych dotyczących uszkodzenia, zniszczenia lub nielegalnego usunięcia drzew, ile z nich zakończyło się wymierzeniem kary pieniężnej, a ile umorzeniem postępowania,
- dochody związane z karami i opłatami za wycięcie drzew i wydatki budżetowe związane z utrzymaniem zieleni w 2023 roku

Aby wyliczyć wartość odtworzeniową drzew i stawkę opłaty za wycięcie drzewa posłużyłam się opracowanym przez koleżanki arkuszem kalkulacyjnym. Do arkusza wprowadzałam z każdej otrzymanej na wniosek decyzji i z każdego zgłoszenia oraz z protokołów następujące dane:

- dotyczące dokumentu: jego datę, numer, rodzaj, zakres, nazwę organu wydającego dokument,
- dotyczące lokalizacji drzewa: nr działki, obręb, rodzaj terenu, na którym rośnie drzewo,
- dotyczące drzewa: gatunek, obwód, ilość pni, kondycja,
- dotyczące wniosku i decyzji: przyczyna wycinki, przyczyna odmowy, uzasadnienie decyzji, opłata, kwota kary, ilość nasadzeń zastępczych.

Podstawą do wyliczeń stawki opłaty za wycięcie drzewa jest rozporządzenie ministra środowiska z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie wysokości stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów. Wysokość tej opłaty zależy od obwodu pnia mierzonego na wysokości 130 cm oraz od gatunku drzewa.

Wartość odtworzeniowa drzewa wyliczana była w arkuszu na podstawie wzoru opracowanego przez zespół naukowców z Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa oraz SGGW pod kierownictwem prof. Haliny Barbary Szczepanowskiej i opublikowana przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa w 2010 r.

$$\text{Wartość drzewa} = SP \text{ (zł)} \times P \times K \times L$$

SP – stawka podstawowa (wartość podstawowa) to koszt „wyprodukowania” drzewa o obwodzie 20–25 cm w szkółce. W przypadku drzewa o większym rozmiarze, wartość podstawowa powiększana jest o współczynnik przyrostu (P)

P – współczynnik przyrostu zależy od tego, do jakiej grupy należy dany gatunek drzewa: szybko rosnących, umiarkowanie rosnących, wolno rosnących czy bardzo wolno rosnących.

K – kondycja drzewa (dobra, średnia, zła, drzewo zamierające, drzewo martwe)

L – współczynnik lokalizacji, który np. dla drzew na terenach zabytkowych wynosi 2, a dla drzew w parkach i zieleńcach – 1.

Wskaźniki bazowe uaktualniono pod koniec 2022 roku.

(por. Aleksander Dorda, *Ile warte są drzewa – przed i po wycince? Przegląd przyrodniczy XXVIII, 2 (2017) 3 – 22, str.15-16*).

1.Udostępnianie informacji o środowisku w BIP

1.1.Program ochrony środowiska

Na podst. art. 17 ust.1 Prawo ochrony środowiska każda gmina ma mieć program ochrony środowiska, z wykonania którego co dwa lata sporządzane są raporty (*Art. 18 ust.2 Prawo ochrony środowiska*).

Zgodnie z Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, Program ochrony środowiska oraz raporty z jego wykonania muszą być publikowane w Biuletynach Informacji Publicznej (*Art.25 ust.1 pkt 8) lit.a) Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*)

Gmina miejska Włodawa posiada Program Ochrony Środowiska dla miasta Włodawa na lata 2020 – 2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028, który jest zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego we Włodawie (ścieżka dostępu: Prawo lokalne / Dokumenty strategiczne). Gmina miejska Włodawa nie publikuje wymaganych przez ustawę raportów z realizacji Programu ochrony środowiska.

Starostwo powiatowe posiada Program ochrony środowiska dla powiatu włodawskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą na lata 2024 – 2027, który jest opublikowany w BIP Starostwa Powiatowego we Włodawie (ścieżka dostępu: Starostwo powiatowe / Ochrona środowiska). Starostwo Powiatowe nie publikuje wymaganych przez ustawę raportów z realizacji programu Ochrony środowiska.

Wnioski:

Gmina miejska Włodawa i starostwo powiatowe mają programy ochrony środowiska, jednak nie publikują wymaganych ustawą raportów z realizacji programów ochrony środowiska.

1.2.Publicznie dostępne wykazy danych o dokumentach zawierających dane o środowisku i jego ochronie

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nakazuje umieszczanie w publicznie dostępnych wykazach informacji o wnioskach o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu i o wydanych zezwoleniach (*Art.21 ust.2 pkt 24*). Informacje te mają zamieszczać wszyscy, którzy wydają decyzje – zgody na wycięcie drzew. W przypadku gminy miejskiej Włodawa takie zgody wydaje burmistrz, konserwator zabytków i starosta.

Wykazy składają się z kart informacyjnych. Karty są numerowane (numer/rok). Zawartość kart określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 września 2010 r.

w sprawie wzoru oraz zawartości i układu publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie, które wyjaśnia, jak je wypełniać.

Gmina miejska Włodawa korzysta z wykazu Ekoportal. Link przekierowujący do wykazu znajduje się w BIP Urzędu Miejskiego (ścieżka dostępu: Środowisko / Wykaz dokumentów zawierających informacje o środowisku i jego ochronie). W 2023 roku Urząd Miejski we Włodawie wypełnił 26 kart: 14 wniosków o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa/drzew i 12 decyzji zezwalających na usunięcie drzewa/drzew.

W kartach wypełnionych przez Urząd Miejski we Włodawie są informacje o gatunkach i liczbie drzew wnioskowanych do wycięcia lub na wycięcie których wydano zezwolenie. Karty nie podają informacji o obwodach drzew czy liczbie pni.

Wszystkie decyzje wydane do wniosków o zezwolenie na wycięcie drzewa otrzymane przeze mnie z Urzędu Miejskiego na wniosek pokrywają się z tymi wprowadzonymi do wykazu Ekoportal.

Starostwo Powiatowe również korzysta z wykazu Ekoportal, do którego kieruje BIP Starostwa Powiatowego we Włodawie (ścieżka dostępu: Ochrona środowiska / Rejestr dokumentów zawierających dane o środowisku i jego ochronie). W 2023 roku Starostwo wypełniło 4 karty dla gminy miejskiej Włodawa, są to same decyzje. 1 z nich jest decyzjami na usunięcie drzewa, 3 – decyzjami na usunięcie drzew.

Z kart wypełnianych przez Starostwo niemożliwe jest ustalenie, czego dotyczy wydana decyzja, ponieważ w rubryce „Nazwa dokumentu” widnieje jedynie słowo „decyzja”. Jeżeli otworzy się kartę, niemożliwe jest ustalenie liczby drzew na wycięcie których wydano zezwolenie ani jakie to gatunki drzew – w opisie karty nie jest podana ani liczba drzew, dla których wydano decyzję, ani ich gatunek, ani obwód. W opisie dokumentu widnieje jedynie stwierdzenie „Decyzja zezwalająca na usunięcie drzewa/drzew rosnącego/rosnących na działce nr ... obręb ..., gm.”.

W wykazie prowadzonym przez Starostwo nie ma nakazanych przez ustawę informacji o wnioskach o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa (*Art.21 ust.2 pkt.24 lit.f) Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*).

Od starostwa powiatowego otrzymałam na wniosek 10 decyzji wydanych do wniosków o wycięcie drzew wraz z dokumentacją. Porównałam je z prowadzonym przez Starostwo rejestrem dokumentów zawierających dane o środowisku i jego ochronie. Z 10 otrzymanych decyzji do rejestru wprowadzono 4 (o sygnaturach: WS.613.3.2023.JB, WS.613.10.2023.JB, WS.613.27.1.2023.JB, WS.613.34.1.2023.JB).

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie także korzysta z wykazu Ekoportal. Dostępny on jest w BIP WUOZ (ścieżka dostępu: Dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie / ekoportal.pl). Nie znalazłam tam kart dotyczących gminy miejskiej Włodawa.

Wnioski:

Gmina miejska Włodawa, starostwo powiatowe i konserwator zabytków korzystają z wykazu ekoportal jako wykazu informacji o wnioskach o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa i o wydanych zezwoleniach. Tylko gmina miejska Włodawa wprowadza do wykazu wszystkie dane: wnioski o wycięcie drzew i decyzje zezwalające na wycięcie drzew. Starostwo powiatowe wprowadza do wykazu tylko niektóre decyzje. Konserwator zabytków (delegatura w Chełmie) nie wprowadza danych do wykazu.

1.3.Bank danych lokalnych

Informacje na temat ubytków i nasadzeń drzew i krzewów na terenie danej gminy można znaleźć na stronach Głównego Urzędu Statystycznego w Banku Danych Lokalnych (ścieżka dostępu: Dane dla jednostki terytorialnej / Wybór jednostki terytorialnej / Stan i ochrona środowiska / Tereny zieleni / Nasadzenia i ubytki według lokalizacji w gminach).

Bank Danych Lokalnych zawiera informacje przesyłane do GUS przez samorządy. Dane na temat ubytków i nasadzeń przekazywane są w formularzu SG-01 Statystyka gminy: leśnictwo i ochrona środowiska, w Dziale 3 formularza. Dotyczą one zieleni publicznej zarządzanej przez gminę, z pominięciem danych o gminnych lasach i ogródkach działkowych. Sprawozdaje się wszystkie drzewa (co do sztuki), które gmina usunęła ze swojego terenu (bez względu na to, czy potrzebne było zezwolenie, czy nie) oraz wszystkie drzewa, na wycięcie których wójt / burmistrz /prezydent wydał zezwolenia.

Starostwa powiatowe i konserwatorzy zabytków nie przekazują danych do banku danych lokalnych.

Dane dla gminy miejskiej Włodawa za 2023 rok:
nasadzenia – 29 szt drzew, 649 krzewów; ubytki drzew - 154, 107 m2 krzewów.

Tabela 1

Zestawienie informacji o liczbie wyciętych drzew pozyskanych z różnych źródeł
- oznacza, że nie ma danych, bo nie ma obowiązku ich wprowadzania

	Burmistrz			Starosta			Konserwator		
	Wnioski (szt.)	Decyzje (szt)	Zgoda na wycięcie (liczba drzew)	Wnioski (szt.)	Decyzje (szt)	Zgoda na wycięcie (liczba drzew)	Wnioski (szt.)	Decyzje (szt)	Zgoda na wycięcie (liczba drzew)
Wnioski o informację	14	12	110	10	10	32	1	1	2
ekoportal	14	13	113	0	4	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Bank danych lokalnych	-	-	154	-	-	-	-	-	-

Różnica w decyzjach wydanych przez burmistrza wynika z tego, że jedna decyzja, wydana w 2023 do wniosku z 2022 roku, została wprowadzona do ekoportalu w 2023 roku. Z kolei liczba wyciętych drzew wprowadzona do Banku Danych Lokalnych jest wyższa prawdopodobnie dlatego, że trzeba uwzględnić tam drzewa, na wycięcie których nie trzeba pozwolenia.

Wnioski:

Tylko w przypadku gminy miejskiej Włodawa możliwe jest porównanie w różnych źródłach informacji na temat wyciętych drzew. Ani starostwo powiatowe ani konserwator zabytków nie wprowadzają rzetelnie (starostwo) albo wcale (konserwator) danych do wykazu ekoportal.

Nie zgadza się liczba drzew posadzonych w gminie miejskiej Włodawa w 2023 roku. Według odpowiedzi, którą otrzymałam na wniosek, w 2023 roku posadzono 45 drzew, a do GUS sprawozdano nasadzenia 29 sztuk drzew.

2. Informacje otrzymane na wniosek

2.1. Wnioski o wydanie zezwolenia na wycięcie drzewa, wydane do nich decyzje, decyzje ZRID i zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa

Zezwolenia na wycięcie drzewa/drzew na terenie gminy miejskiej Włodawa wydają burmistrz Włodawy, konserwator zabytków (jeśli drzewo rośnie na terenie objętym ochroną konserwatorską) i starosta powiatu włodawskiego (dla drzew rosnących na terenie należącym do gminy miejskiej Włodawa). Do wszystkich tych organów wystąpiłam z wnioskami o informacje na temat wniosków o wycięcie drzew złożonych w 2023 roku i wydanych do nich decyzji

W 2023 r. gmina miejska Włodawa wystąpiła o zgodę na realizację inwestycji drogowej i taką zgodę otrzymała na budowę ulicy Wspólnej. Uzyskanie decyzji ZRID jest jednoznaczne z pozwoleniem na wycięcie drzew rosnących na terenie planowanej inwestycji, o czym mówi *art.21 ust.2 Ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*.

Z inwentaryzacji zieleni wynika, że na obszarze inwestycji rośnie 108 drzew, z czego na dwóch działkach należących do gminy miejskiej Włodawa do wycięcia zaplanowano 32 drzewa. Zgodnie z dokumentacją ich obwody nie przekraczają 14 cm co oznacza, że na ich wycięcie (nawet bez decyzji ZRID) nie potrzeba byłoby zezwolenia. Dlatego w tabeli poniżej zestawiającej liczbę decyzji, zgód na wycięcie, odmów wycięcia i ilość nasadzeń zastępczych nie podaję informacji na temat decyzji ZRID.

Tabela 2

Zestawienie ilości decyzji, zgód na wycięcie drzew, odmów wycięcia i nasadzeń zastępczych wydanych przez poszczególne organy

organ	ilość decyzji	zgoda na wycięcie (szt. drzew)	odmowa wycięcia (szt. drzew)	nakazane nasadzenia zastępcze (szt. drzew)
konserwator	1	2	-	1
starosta	10	32	-	11
burmistrz	12	110	24	79
Razem decyzje	23	144	24	91
zgłoszenia (burmistrz)	57	147	-	-
RAZEM	-	291	24	91

W 2023 roku WUOZ w Chełmie wydał 1 decyzję, w której zgodził się na wycięcie 2 drzew i nakazał 1 nasadzenie zastępcze.

Starosta włodawski wydał 12 decyzji do wniosków o pozwolenie na wycięcie drzewa złożonych przez gminę miejską Włodawa w 2023 roku. Jedna z tych decyzji została wydana w 2024 roku na wniosek z 2023 (WS.613.73.2023) a kolejna jest pozwoleniem na usunięcie krzewów (WS.613.13.2023.JB) – nie brałam ich pod uwagę tworząc ten raport.

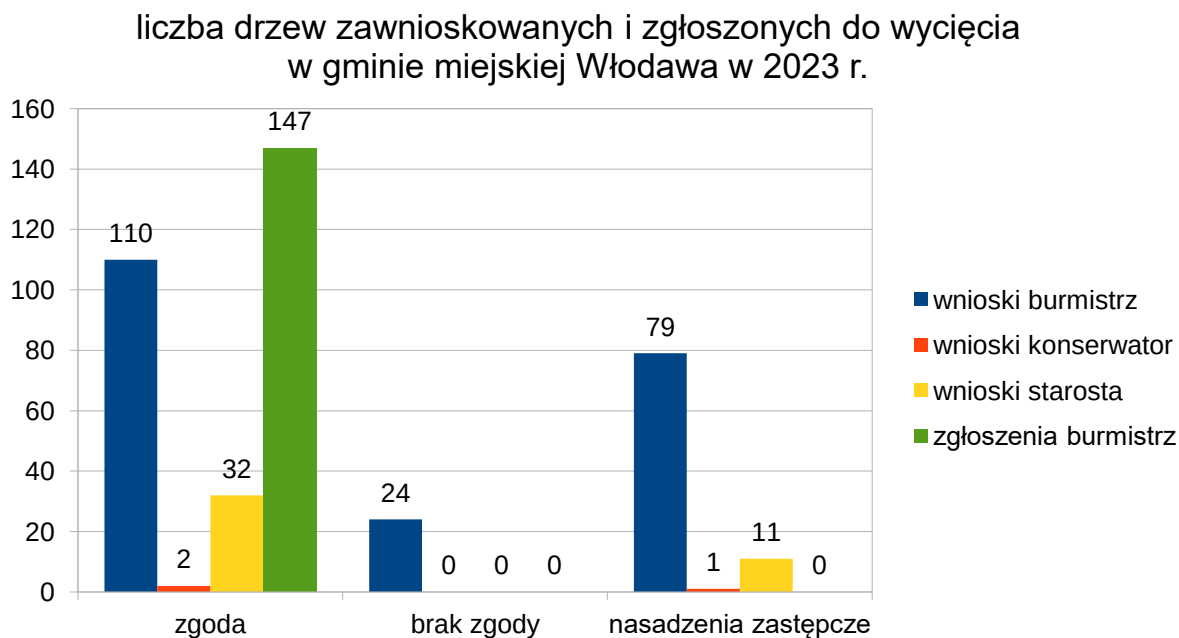
Starosta zezwolił na wycięcie wszystkich wnioskowanych 32 drzew i nakazał 11 nasadzeń zastępczych. Ponadto w jednej decyzji (WS.613.52.1.2023.MK) starosta zezwolił na przesadzenie 6 drzew: klonów zwyczajnych (kulistych) z pasów drogowych ul. Mielczarskiego (2 szt.), ul. Reymonta (3 szt.) i ul. Przechodniej (1 szt) ponieważ zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego powodując zasłanianie znaków drogowych swoimi koronami (cyt. za wnioskiem). Klony mają być przesadzone na ul. Mikołaja Reja (działka 2021/2, obręb 1) w terminie do końca 2023 roku. 12 grudnia 2023 r. burmistrz wystąpił o zmianę terminu przesadzenia drzew nakazanego w decyzji starosty. Umotywował to niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, które uniemożliwiły drzewom przejście w stan spoczynku. Starosta przychylił się do prośby burmistrza i w decyzji z dn. 19.12.2023 r. przedłużył termin przesadzenia drzew do dnia 31 grudnia 2024 r. W chwili gdy kończę ten raport (październik 2024 r.) klony nie zostały jeszcze przesadzone.

Poza 12 decyzjami wydanymi w 2023 r. do wniosków o wycięcie drzew burmistrz Włodawy wydał jedną decyzję w 2024 na wniosek z 2023 r. - nie brałam jej pod uwagę w raporcie. Z 12 wydanych przez burmistrza decyzji 2 to decyzje odmowne i 1 częściowo zezwalająca.

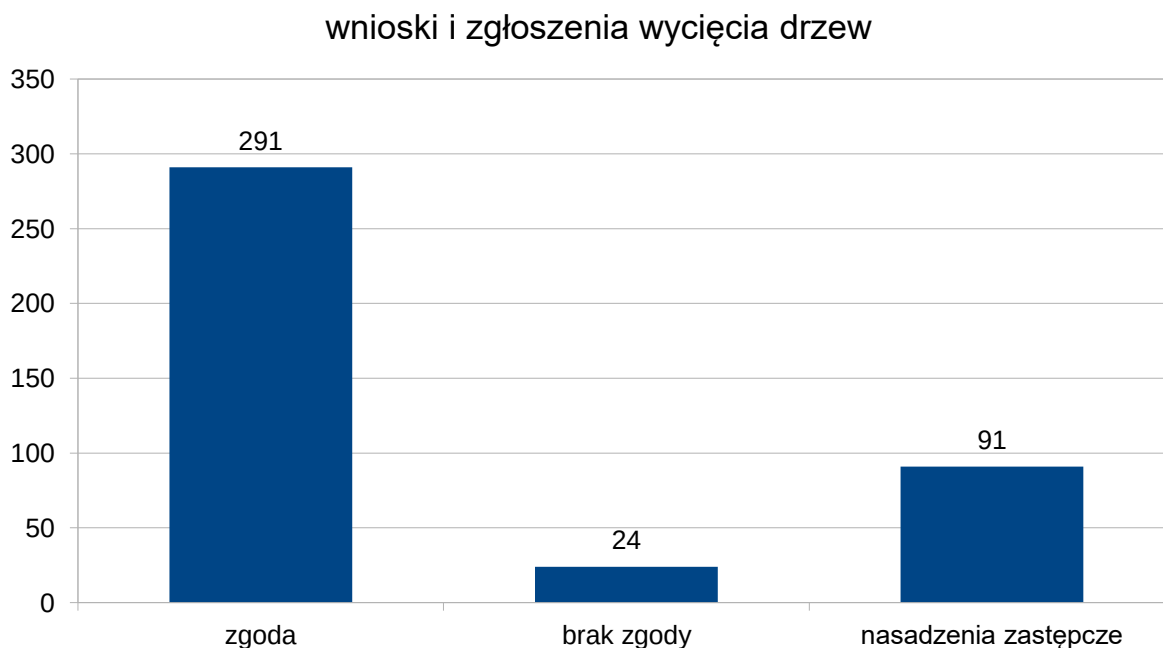
W jednej decyzji Burmistrz zezwolił na wycięcie 78 drzew z działki 47/2 obręb 2 i posadzenie 60 szt. sadzonek na tej samej działce.

W 2023 roku do burmistrza wpłynęło 57 zgłoszeń wycięcia 147 drzew. W żadnym przypadku burmistrz nie znalazł powodu do sprzeciwu.

Wykres 1

Wykres 2

W 2023 roku w gminie miejskiej Włodawa zawnioskowano do burmistrza, starosty i konserwatora o wycięcie i zgłoszono zamiar wycięcia 291 drzew. Decyzje odmowne wydano w przypadku 8,2% drzew (24 drzew). Wszystkie decyzje odmowne wydał burmistrz.

Tabela 3

Ilość wyciętych drzew na km2 gminy miejskiej Włodawa

	Powierzchnia km2	Ilość wyciętych drzew (291) / km2	Ilość nasadzeń zastępczych (91) / km2
Gmina miejska Włodawa*	17,97	16,2	5,06
Grunty zabudowane i zurbanizowane w gminie Miejskiej Włodawa **	4,29	67,8	22,2

* stat.gov.pl/bdl (dane za rok 2023)

** grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 23,87% powierzchni gminy miejskiej Włodawa:
Program Ochrony Środowiska dla miasta Włodawa na lata 2020-2024, str.53

W roku 2023 wydano zgodę na wycięcie 92 drzew na ul. Komunalnej, która w większej części leży poza obszarem zabudowanym i zurbanizowanym miasta.

Stosunek wyciętych drzew do nasadzeń wynosi dla całego obszaru gminy miejskiej Włodawa 16:5, a dla terenu zabudowanego gminy miejskiej Włodawa 68:22, co w obu przypadkach daje około 1 nasadzenie na 3 wycięte drzewa.

W 2023 roku na zawsze z krajobrazu miasteczka zniknęło 291 drzew, w zamian nakazano posadzenie 91 sadzonek.

Podsumowanie:

W 2023 roku do odpowiednich organów wpłynęło 23 wnioski o wydanie zezwolenia na wycięcie 168 drzew oraz 57 zgłoszeń zamiaru wycięcia 147 drzew. Wnioski i zgłoszenia razem dotyczyły 315 drzew. Z tego nie wyrażono zgody na wycięcie 24 drzew (wszystkie decyzje odmowne wydał burmistrz Włodawy).

W 2023 roku w gminie miejskiej Włodawa wycięto 291 drzew. W decyzjach wydanych w 2023 roku nakazano nasadzenia 91 drzew.

2.2. Porównanie wycinek i nasadzeń zastępczych w gminie miejskiej Włodawa w latach 2022 i 2023

Wykres 3

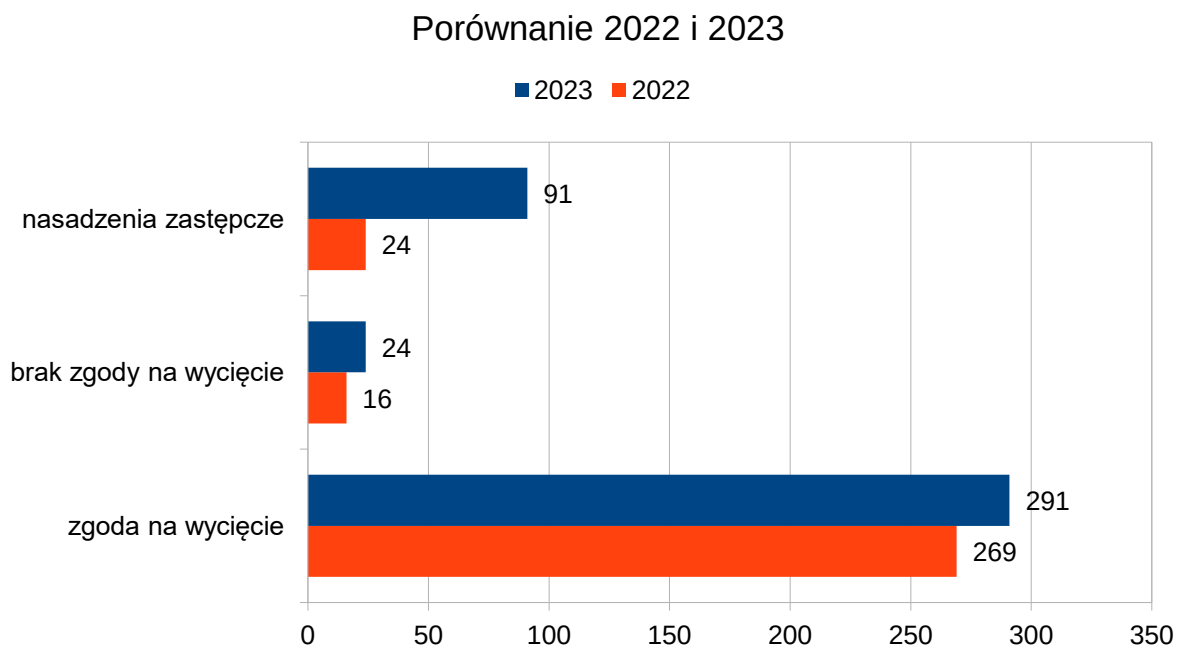

Tabela 4

Procentowe zestawienie zezwoleń i odmów wycięcia drzew w latach 2022 i 2023

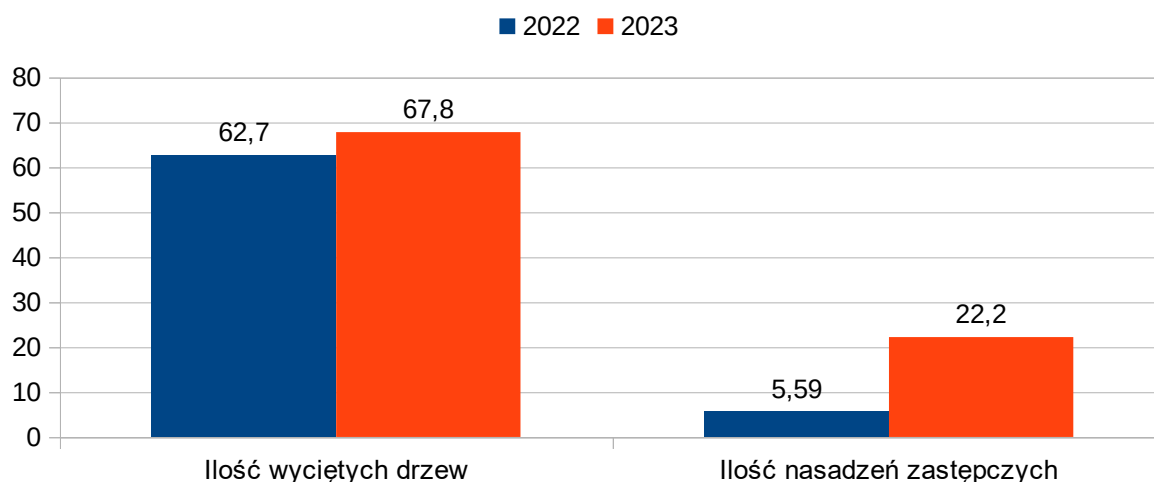
	2022	2023
Zezwolenie na wycięcie	84,7%	82,1%
Odmowa wycięcia	15,3%	17,9%

Tabela 5

Zestawienie liczby wyciętych drzew z nasadzeniami zastępczymi w latach 2022 - 2023

	2022		2023	
	Zgoda na wycięcie (liczba drzew)	Nasadzenia zastępcze (liczba drzew)	Zgoda na wycięcie (liczba drzew)	Nasadzenia zastępcze (liczba drzew)
starosta	44	0	32	11
konserwator	8	9	2	1
Burmistrz wnioski	83	15	110	79
Burmistrz zgłoszenia	134	-	147	-
RAZEM	269	24	291	91

**Zestawienie wycinek i nasadzeń na 1 km²
terenu zabudowanego i zurbanizowanego Włodawy
w latach 2022 i 2023**

W porównaniu z 2022 w 2023 roku zawnioskowano o wycięcie większej liczby drzew. W 2023 roku zgodzono się na wycięcie większej ilości drzew, chociaż równocześnie wydano więcej decyzji odmownych. Podobnie jak w 2022 roku wszystkie decyzje odmowne wydał burmistrz Włodawy. Wnioskowano do niego o wycięcie 134 drzew, decyzje odmowne stanowią 17,9% tej liczby. W 2022 roku burmistrz wydał decyzje odmowne w przypadku 15,3% wszystkich drzew wnioskowanych do wycięcia.

W porównaniu z rokiem 2022 zauważalny jest wzrost nakazanych nasadzeń zastępczych. Z udostępnionych na wniosek dokumentów wynika, że w 2023 roku nakazano nasadzenia 11 sztuk drzew w decyzjach starosty, 1 w decyzji konserwatora i 79 w decyzjach burmistrza. W porównaniu z 2022 rokiem burmistrz Włodawy nakazał znacznie więcej nasadzeń zastępczych, niż w roku 2022. Podobnie starosta – w 2022 roku nie nakazał nasadzenia żadnego drzewa, a w 2023 roku nakazał nasadzenie 11 drzew.

Na 144 drzewa, na wycięcie których organy wydały pozwolenia, nakazano posadzenie 91 sadzonek, co stanowi 1 sadzonkę na 1,58 dorosłego drzewa. Jeśli weźmiemy pod uwagę wszystkie zgody na wycięcie drzew razem ze zgłoszeniami, co do których nie wydano sprzeciwu, 1 sadzonkę posadzono na 3,2 dorosłego drzewa.

W stosunku do 2022 roku zwiększyła się liczba drzew wyciętych na km² miasta. Na uwagę zasługuje fakt, że w porównaniu z rokiem 2022, znacznie zwiększyła się liczba nakazanych nasadzeń zastępczych. 13% z nich nakazano wykonać w 2023 r.

Wnioski:

W 2023 roku organy wydały pozwolenia na wycięcie 144 drzew na terenie gminy miejskiej Włodawa (o 22 więcej, niż w 2022 r.), odmówiły wycięcia 24 drzew (w 2022 r. - 16) i nakazały 91 nasadzeń zastępczych (o 67 więcej niż w 2022 r.). Ponadto burmistrz otrzymał zgłoszenia o zamiarze wycięcia 147 drzew (o 13 więcej, niż rok wcześniej) i jak rok wcześniej nie zgłosił sprzeciwu do żadnego z nich.

W porównaniu z 2022 rokiem nakazano 4 razy więcej nasadzeń zastępczych. 13% z nich (12 drzew) nakazano wykonać w 2023, pozostałe – w 2024 roku. Trzeba

pamiętać, że sadzonka o grubości 10 cm w obwodzie musi rosnąć dziesiątki lat, żeby zastąpić wycięte drzewo.

2.3. Ilość i jakość nasadzeń zastępczych nakazanych w decyzjach w 2023 roku

Tabela 6

Nasadzenia zastępcze nakazane w decyzjach w 2023 r.

	gatunek	Ilość sztuk	parametry
starosta	lipa odmiana kolumnowa	10	min. 3-letnie sadzonki
	lipa drobnolistna	1	min. 3-letnia sadzonka
konserwator	cis	1	nie określono
burmistrz	dąb szypułkowy	16	10 cm na wys. 100 cm
	świerk pospolity	31	min.10 cm na wys. 100 cm
	brzoza brodawkowata	30	min.10 cm na wys.100 cm
	klon pospolity odmiana kulista	2	min.10 cm na wys. 100 cm

Nakazane nasadzenia zastępcze to drzewa liściaste (59 szt.) i iglaste (32 szt.). Lipa kolumnowa i brzoza to gatunki szybko rosnące szybko, dorastają odpowiednio do 15 i 25 m. Lipa drobnolistna i dąb to drzewa długowieczne i dorastające do 35 - 40 m. Z kolei cis pospolity bardzo wolno rośnie a świerk jest wrażliwy na suszę i upały. Klon pospolity odmiany kulistej jest drzewkiem małym, dorosłe drzewa tej odmiany bardzo dobrze zasłaniają znaki drogowe.

Z nakazanych 91 zasadzeń zastępczych 12 nakazano wykonać w 2023 roku. Pozostałe 79 drzew nakazano posadzić w 2024 r.

W odpowiedzi na pytanie o to, ile drzew posadzono w gminie miejskiej Włodawa w 2023 roku, jakie to były gatunki, o jakim obwodzie i w jakich ilościach napisano, że posadzono 2 drzewa, które nie były nasadzeniami kompensacyjnymi i 43 drzewa w ramach nasadzeń kompensacyjnych (razem 45 drzew). Zgodnie z odpowiedzią wszystkie nasadzenia zachowały żywotność. Z kolei do GUS (Bank Danych Lokalnych) gmina miejska Włodawa przesłała informację o posadzeniu 29 drzew w 2023 roku.

Jak wynika z Tabeli 7, nasadzenia kompensacyjne w 2023 roku były prawdopodobnie nasadzeniami nakazanymi przed 2022 rokiem, ponieważ zgodność między gatunkami drzew posadzonych i nakazanymi nasadzeniami zastępczymi w latach 2022 i 2023 następuje w przypadku tylko 3 gatunków i 9 sztuk drzew. To oznacza, że nie należy cieszyć się z liczby nakazanych nasadzeń zastępczych, ponieważ mogą one być realnie posadzone dopiero za kilka lat.

Tabela 7

Zestawienie gatunków, liczby i parametrów drzew posadzonych w gminie miejskiej Włodawa w 2023 roku wraz z nasadzeniami zastępczymi i porównanie z nasadzeniami nakazanymi w decyzjach z 2022 i 2023 r.

Gatunek drzewa	Nasadzenia wykonane w 2023 r		Nasadzenia nakazane w decyzjach z 2022 r.	Nasadzenia nakazane w decyzjach z 2023 r.
	I. sztuk	parametry		
lipa kolumnowa	10	sadzonki 3-letnie o obwodach 2-4 cm na 100 cm	-	-
świerk pospolity	3	10 cm na wys 100 cm	3	31
klon pospolity "Globosum"	2	10 cm na 100 cm	8	2
brzoza brodawkowata "fastigiata"	11	10 cm na 100 cm	-	30
klon pospolity "royal red"	13	5 cm - 5 szt, 6 cm - 8 szt na wys 100 cm	-	-
dąb szypułkowy "fastigiata"	4	8 cm na 100 cm	4	16
lipa warszawska	1	16 cm	-	-
klon polny	1	13 cm	-	-

Wnioski:

Nasadzenia nakazane w 2023 r. to w większości drzewa, które w przyszłości będą duże i więcej niż połowa z nich to drzewa liściaste. Z nasadzeń nakazanych w 2023 r. 13,2% nakazano posadzić w 2023 roku, pozostałe nasadzenia nakazano posadzić do końca 2024 roku. Pamiętać też należy, że zanim sadzonka będzie dużym drzewem, miną dziesiątki lat.

Gmina miejska Włodawa sprawozdała do GUS, że w 2023 roku na jej terenie posadzono 29 drzew, a w odpowiedzi na wniosek napisała, że na terenie gminy miejskiej w 2023 roku posadzono 45 drzew.

2.4.Kontrola nasadzeń zastępczych

W przypadku wydania pozwolenia na wycięcie drzewa uzależnionego od wykonania nasadzeń zastępczych, w decyzji określa się miejsce nasadzeń, liczbę oraz gatunek lub odmianę drzew, minimalny obwód pnia sadzonki na wysokości 100 cm, termin wykonania nasadzeń i termin poinformowania o wykonaniu nasadzeń (*art.83d ust.2 ustawy o ochronie przyrody*). W przypadku niewykonania nasadzeń zastępczych, organ wydający pozwolenie na wycięcie drzewa nalicza opłatę za wycięcie drzewa (*art.84 ust.7 ustawy o ochronie przyrody*).

W 2023 roku konserwator nakazał 1 nasadzenie zastępcze i nie przeprowadził żadnej kontroli nasadzeń. Natomiast w 2022 roku nakazał 8 nasadzeń zastępczych i przeprowadził kontrolę dwóch nasadzeń. Wynika z tego, że jakaś część nasadzeń nakazanych w 2022 nie została wykonana w 2023 roku. Z odpowiedzi konserwatora na wniosek wynika, że podejmuje kontrole nasadzeń po zawiadomieniu o ich dokonaniu.

Urząd Miejski we Włodawie w 2023 dokonał kontroli wszystkich nasadzeń zastępczych wskazanych w decyzjach wydanych w latach 2021 – 2023 w których termin wykonania nasadzeń przypadł na 2023 rok (6 decyzji, 33 drzewa). Dokumentami potwierdzającym kontrolę są protokoły. W 2023 r. gmina miejska Włodawa posadziła 45 drzew (dane z odpowiedzi na wniosek). Skoro 33 z nich to nasadzenia nakazane w latach 2021-2023 a kolejne 2 nie są nasadzeniami zastępczymi, pozostałe 10 drzew to być może nasadzenia nakazane w decyzjach z 2020 roku lub wcześniej.

Starostwo powiatowe nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o kontrolę nakazanych nasadzeń.

Wnioski:

Spółeczne kontrolowanie nasadzeń zastępczych (czy zostały wykonane i w jakiej ilości) jest trudne. Jednak doświadczenie w sposobie gromadzenia i odczytywania otrzymanych danych pozwala na trafniejsze formułowanie zapytań we wnioskach o udzielenie informacji.

Żeby mieć rozeznanie, czy nasadzenia zastępcze zostały wykonane i w jakiej ilości, trzeba systematycznie (co roku) spisywać z decyzji daty wykonania nasadzeń.

2.5. Postępowania administracyjne za uszkodzenie, zniszczenie lub usunięcie drzew bez zezwolenia

Administracyjną karę pieniężną wymierza wójt, burmistrz albo prezydent za usunięcie drzewa bez zezwolenia lub bez dokonania zgłoszenia, usunięcie drzewa bez zgody posiadacza nieruchomości, uszkodzenie lub zniszczenie drzewa (*art.88 ustawy o ochronie przyrody*).

Z doświadczeń lokalnego stowarzyszenia działającego na rzecz ochrony drzew wynika, że postępowania jest wszczynane, jeśli mieszkaniec złoży wniosek o jego wszczęcie.

W 2023 roku Burmistrz Włodawy wszczął 3 postępowania o wymierzenie administracyjnej kary pieniężnej z art.88 ustawy o ochronie przyrody. W jednym przypadku postępowanie umorzono. Dwa postępowania wszczęte w 2023 r. na dzień udzielenia odpowiedzi przez urząd (22 marca 2024 r.) jeszcze trwały.

Wnioski:

Postępowania administracyjne z art.88 ustawy o ochronie przyrody są wszczynane rzadko i często umarzane.

3. Budżet związany z utrzymaniem zieleni

3.1. Dochody i wydatki budżetowe na utrzymanie zieleni

Tabela 8

Zestawienie wydatków i dochodów budżetowych gminy miejskiej Włodawa związanych z utrzymaniem zieleni

pytanie	odpowieź		
		wydatki	dochody
1) Jakie były dochody budżetowe w roku 2023 w związku z wnoszeniem kar za uszkodzenie, zniszczenie lub nielegalne usunięcie drzew?			1680 zł
2) Jakie były dochody budżetowe w roku 2023 w związku z wnoszeniem opłat za usunięcie drzew?			0 zł
3) Ile środków w r. 2023 przeznaczono z budżetu na utrzymanie terenów zieleni? Na jakie działania czy zakupy przeznaczono środki na utrzymanie zieleni? Proszę wymienić z podaniem sumy za dane działanie / zakup w całym 2023 roku (np. suma wszystkich wydatków za koszenie trawników, suma wydatków za zakup kwiatów na nasadzenia itd..)	Roczne utrzymanie zieleni (umowa z MPGK)	216 000 zł	
	koszenie trawników	63 592,20 zł	
	nasadzenia kwiatów i krzewów	35 894,50 zł	
4) Ile środków z budżetu w roku 2023 przeznaczono na nasadzenia nowych drzew?		993 zł	
5) Ile środków z budżetu w roku 2023 przeznaczono na pielęgnację drzew?		32 704,56 zł	

Przy wydatkach 216 000 zł na utrzymanie terenów zieleni, dochód w wysokości 1680 zł to 0.8% rocznego budżetu gminy miejskiej Włodawa na zieleni.

Roczne wydatki na utrzymanie zieleni w gminie miejskiej Włodawa to 216 tys złotych. Z tego pielęgnacja drzew, nasadzenia drzew, nasadzenia kwiatów i krzewów, koszenie trawników kosztowały 133 184,26 zł.

Nie wiadomo, na co wydano pozostałe 82 815,74 zł. Jak można zauważyć, Urząd Miejski odpowiada na pytania bardzo precyzyjnie, nie dodając nic od siebie, czyli nie wyszczególniając innych działań podjętych w kierunku utrzymania zieleni poza sugerowane przeze mnie (pytanie 3 z tabeli).

Wnioski:

216 tys na roczne utrzymanie zieleni nie wydaje się dużą sumą. Warto byłoby wiedzieć, jaka to część wydatków gminy miejskiej Włodawa.

Gmina miejska Włodawa nie ma prawie wcale dochodów związanych z nakładaniem kar za zniszczenie, uszkodzenie lub nielegalne wycięcie drzew.

3.2. Opłaty za wycięcie drzew

W 2023 do budżetu gminy nie wpłynęły żadne opłaty z tytułu usunięcia drzew. Zgodnie z *art.84 ustawy o ochronie przyrody*, posiadacz nieruchomości ponosi opłatę za usunięcie drzewa, która jest naliczana w decyzji zezwalającej na usunięcie. Wyjątki od naliczania tej opłaty wymienione są w art. 86 ww. ustawy. Jeżeli w decyzji zezwalającej na usunięcie drzew naliczono opłatę za usunięcie i nakazano nasadzenia zastępcze, opłatę odracza się na trzy lata od daty wyznaczonej na wykonanie nasadzeń. Jeżeli po tym terminie nasadzenia zachowały żywotność, opłatę za usunięcie drzewa umarza się (*art.84 ust.3 i 4 ustawy o ochronie przyrody*).

W 2023 roku na terenie gminy miejskiej Włodawa odpowiednie organy wydały 23 decyzje w sprawie zezwoleń na wycinkę drzew. Opłaty zostały naliczone w 4 decyzjach – 2 decyzjach starosty i 2 decyzjach burmistrza, co stanowi 17,4% decyzji. We wszystkich decyzjach wydanych w 2023 roku wydano zezwolenia na wycinkę 144 drzew a opłaty naliczono za 45,8% tej liczby (66 drzew).

Dla porównania W 2022 roku do burmistrza, starosty i konserwatora wpłynęły wnioski o zezwolenie na wycięcie 135 drzew rosnących na terenie gminy miejskiej Włodawa. Tylko w stosunku do 2,2% drzew (3 sztuki) naliczono opłaty za wycięcie. Wszystkie opłaty naliczył burmistrz, w dwóch decyzjach, z odroczeniem płatności na 3 lata. Kwota opłat za wycięcie 3 drzew wyniosła 5125 zł.

W 2023 roku burmistrz naliczył opłaty za wycięcie 46,36% drzew, na wycięcie których wydał zezwolenie (w przypadku 51 drzew ze 110). Opłaty te wyniosły 165 195 zł i zostały odroczone na okres trzech lat, ponieważ zgodę na wycięcie drzew wydano pod warunkiem dokonania nasadzeń zastępczych.

Starosta naliczył opłaty za wycięcie 46,87% drzew, na wycięcie których wydał zezwolenie (w przypadku 15 z 32 drzew). Opłaty te wyniosły 55 934 zł.

Jednocześnie starosta niezgodnie z prawem wyznaczył odroczenie opłaty za wycięcie drzew. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, jeżeli w decyzji zezwalającej na usunięcie drzew naliczono opłatę za usunięcie i nakazano nasadzenia zastępcze, opłatę odracza się na trzy lata od daty wyznaczonej na wykonanie nasadzeń. Jeżeli po tym terminie nasadzenia zachowały żywotność, opłatę za usunięcie drzewa umarza się (*art.84 ust.3 i 4 ustawy o ochronie przyrody*). W decyzji WS.613.60.2023.JB opłatę odroczone na rok, w decyzji WS.613.10.2023.JB - na 1,5 roku. Dla przypomnienia – każde działanie urzędu musi mieć umocowanie w prawie (*Art.7 Konstytucji RP: Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa*).

Z kolei burmistrz w swoich decyzjach prawidłowo odroczył termin płatności na okres 3 lat od daty wyznaczonej na wykonanie nasadzeń.

Gdyby organy naliczały opłaty za wycięcie wszystkich drzew, na wycięcie których wydały zgodę w 2023 roku, ich budżet wzbogaciłby się o:

konserwator:	7 875,00 zł
starosta:	100 955,50 zł
burmistrz:	506 622,00 zł

Wnioski:

Budżet gminy miejskiej Włodawa niemal nie ma dochodów związanych z utrzymaniem zieleni, które mogłyby pochodzić z wymierzania administracyjnych kar pieniężnych za naruszenie art.88 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma również takich dochodów z tytułu pobierania opłat za wycięcie drzew.

Organy nie mają woli pobierania opłat za wycięcie drzewa. Nawet jeśli ją naliczają, to tylko wtedy, gdy nakazują nasadzenia zastępcze. Oznacza to, że po trzech latach (zgodnie z ustawą o ochronie przyrody) lub wcześniej (w decyzjach starosty po półtora roku i roku, co nie ma żadnego umocowania prawnego) zostanie ona umorzona.

Burmistrz i starosta naliczają opłaty za wycięcie drzew w decyzjach zezwalających na wycięcie drzew uwarunkowanych nasadzeniami zastępczymi. Starosta odracza opłatę za wycięcie drzew niezgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

3.3. Wartość odtworzeniowa drzew

Wartość odtworzeniowa drzewa to kwota potrzebna do zastąpienia wyciętego drzewa drzewem nowym, o takich samych parametrach. Dokładny sposób wyliczenia wartości odtworzeniowej opisałam w części Sposób pozyskiwania danych.

Stawkę za wycięcie drzewa oblicza się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie wysokości stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów. Wysokość tej stawki zależy od obwodu pnia na wysokości 130 cm i od gatunku drzewa.

Tabela 9

Wartość odtworzeniowa drzew, na wycięcie których wydano zezwolenia w 2023 r. a stawka za ich wycięcie zgodna z Rozporządzeniem (gdyby była naliczona i pobrana)

	Liczba drzew	Wartość odtworzeniowa	Stawka za wycięcie
konserwator	2	65 633,45	7 875,00
starosta	32	674 122,85	100 955,50
burmistrz	110	2 197 326,42	506 622,00
Zezwolenia burmistrz	147	3 368 672,53	560 125,00
RAZEM	291	6 305 755,25	1 175 577,50

Tabela 10

Średnia wartość odtworzeniowa 1 drzewa wyciętego w 2023 r. a średnia stawka za wycięcie zgodna z Rozporządzeniem (gdyby była naliczona i pobrana)

	Średnia wartość odtworzeniowa	Średnia stawka za wycięcie
konserwator	32 816,72	3 937,5
starosta	21 066,34	3 154,86
burmistrz	19 975,70	4 605,65
zezwolenia	22 916,14	3 810,37

Stawki za wycięcie drzewa są bardzo niskie w porównaniu z jego wartością odtworzeniową. Średnia stawka za wycięcie drzewa waha się od 3 tys do 4,5 tys złotych, podczas gdy średnia wartość odtworzeniowa to 20 do 30 tys złotych.

Najcenniejsze drzewa to te, na wycięcie których pozwolenie wydał konserwator (średnia wartość odtworzeniowa 1 drzewa to ok.33 tys. złotych). Średnia wartość odtworzeniowa drzewa, na wycięcie którego pozwolenie wydał burmistrz to 20 tys zł, z pozwolenia starosty – 21 tys zł, a drzewa wyciętego na podstawie zezwolenia – 23 tys zł.

Z kolei średnia stawka za wycięcie drzewa jest najwyższa w przypadku drzewa, na wycięcie którego zezwolenie wydał burmistrz (4,6 tys zł) i konserwator (4 tys zł). Średnia stawka za drzewo, na wycięcie którego zgodził się starosta to 3 tys zł.

W 2023 roku organy wydały zezwolenia na wycięcie 144 oraz wyraziły zgodę na wycięcie 147 drzew (za zgłoszeń). Ich wartość odtworzeniowa to 96 774,9 zł.. 73 859,12 zł

były warte drzewa na wycięcie których wydano zezwolenie, 22 916,14 zł drzewa zgłoszone do wycięcia. Gdyby za każde z tych drzew pobrano opłatę za wycięcie, wyniosłaby ona 11 698,01 zł za drzewa na wycięcie których wydano zezwolenie i 3 810,37 zł za drzewa zgłoszone do wycięcia, czyli razem 15 508,38 zł. Ani złotówka z tej kwoty nie zasili budżetu żadnego organu wydającego pozwolenie na wycięcie drzew, ponieważ nawet jeśli naliczył on opłatę za wycięcie drzewa, to zostanie ona umorzona, gdy dokonane zostaną nasadzenia zastępcze.

Wnioski:

Władze samorządowe nie uznają drzew za swój majątek. Najlepszy przykład z historii gminy miejskiej Włodawa – nie zgłosiła ona na policję bezprawnego wykopania głogu podczas prac rewitalizacyjnych, natomiast zgłosiła zniszczenie plastikowej donicy przy fontannie.

Wiedza o wartości odtworzeniowej drzew nie przebija się do władz samorządowych a tym bardziej do konserwatorów zabytków, bo czy inaczej lekką ręką pozbywali się majątku o wartości 20 – 30 tysięcy złotych (taka jest średnia wartość odtworzeniowa 1 drzewa wyciętego na terenie gminy miejskiej Włodawa w 2023 r.)?

Stawka za wycięcie drzewa obliczana zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie wysokości stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów powinna być uaktualniana co kilka lat. Dzięki temu opłaty odzwierciedlałyby nie tylko rosnącą wartość drewna, ale bliższe byłyby wartości drzewa traktowanego jako majątek gminy, odzwierciedlałyby w większym stopniu koszt posadzenia drzewa, jego utrzymania i wartości, jakie stanowi w przestrzeni miejskiej.

4. Wnioski i rekomendacje

Gmina miejska Włodawa i starostwo powiatowe we Włodawie mają programy ochrony środowiska i są one udostępnione w Biuletynach Informacji Publicznej. Jednak ani gmina miejska ani starostwo nie publikują nakazanych prawem raportów z realizacji programu ochrony środowiska.

Jedynie gmina miejska Włodawa prowadzi rzetelnie wykaz danych o dokumentach zawierających dane o środowisku i jego ochronie (ekoportal). Starostwo powiatowe nie wprowadza do ekoportalu nakazanych prawem wniosków o wydanie zezwolenia na wycięcie drzew i wykazuje tam tylko niektóre decyzje zezwalające na wycięcie. W wykazie prowadzonym przez konserwatora zabytków nie ma żadnych kart dotyczących Włodawy.

Tylko w przypadku gminy miejskiej Włodawa możliwe jest porównanie informacji na temat wyciętych drzew w różnych źródłach. Ponieważ starostwo powiatowe ani konserwator zabytków nie wprowadzają wszystkich danych do wykazu ekoportal, nie można ich porównać z informacjami uzyskanymi na wniosek o udzielenie informacji

W przypadku gminy miejskiej Włodawa występują rozbieżności między tym, co gmina sprawozdaje do GUS a informacjami udzielanymi na wniosek o udostępnienie informacji. Według odpowiedzi, którą otrzymałam na wniosek, w 2023 roku w gminie miejskiej Włodawa posadzono 45 drzew, a do GUS gmina sprawozdała nasadzenia 29 sztuk drzew.

W porównaniu z 2022 rokiem nakazano 4 razy więcej nasadzeń zastępczych. W większości nakazano nasadzenia drzew liściastych, które osiągną duże rozmiary. W przypadku 13,2% nasadzeń wyznaczono termin posadzenia na 2023 rok, dla pozostałych - na 2024 rok.

Budżet gminy miejskiej Włodawa niemal nie ma dochodów związanych z utrzymaniem zieleni, które mogłyby pochodzić z wymierzania administracyjnych kar pieniężnych za naruszenie art.88 ustawy o ochronie przyrody lub z tytułu opłat za wycięcie drzew.

Organy nie mają woli pobierania opłat za wycięcie drzewa. Burmistrz i starosta naliczają opłaty za wycięcie drzew w decyzjach zezwalających na wycięcie uwarunkowanych nasadzeniami zastępczymi. Oznacza to, że po trzech latach, jeśli nasadzenia się utrzymają, opłata zostanie umorzona. Starosta odracza opłatę za wycięcie drzew niezgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Drzewa nie są czymś wartościowym w pojęciu organów samorządowych ani konserwatora zabytków. Z uzasadnienia decyzji konserwatora wynika, że nie stanowią nawet zbytnej wartości przyrodniczej. Z uzasadnień podawanych we wnioskach i decyzjach wynika, że powody wycięcia dość rzadko wynikają ze złego stanu drzew. Dominującym powodem wycinek drzew jest strach przed ich wielkością, pochyleniem czy zwieszającymi się gałęziami. O tym, że drzew nie cenią również wnioskujący o ich wycięcie czy zgłaszający wycięcie świadczą uzasadnienia, wskazujące, że rosnące dziesiątki lat drzewa kolidują z inwestycjami, których jeszcze nie ma, a inwestorom nie przychodzi do głowy domaganie się takiego projektu, który ocali drzewo.. Wydaje się również, że wiedza o wartości odtworzeniowej drzew nie przebija się do władz samorządowych a tym bardziej do konserwatorów zabytków, bo czy inaczej lekką ręką pozbywali się majątku o wartości 20 – 30 tysięcy złotych (taka jest średnia wartość odtworzeniowa 1 drzewa wyciętego na terenie gminy miejskiej Włodawa w 2023 r.)?

Rekomendacje

Urząd Miejski we Włodawie Starostwo Powiatowe we Włodawie	Publikowanie w Biuletynach Informacji Publicznej raportów z wykonania Programu ochrony środowiska, zgodnie z <i>Art.25 ust.1 pkt 8) ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.</i>
Starostwo Powiatowe we Włodawie Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Chełmie	Udostępnianie w publicznie dostępnych wykazach danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie (ekoportal) informacji o wnioskach o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu i o wydanych zezwoleniach, zgodnie z <i>Art.21 ust.2 pkt 24 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.</i>
Starostwo Powiatowe we Włodawie Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Chełmie	Podawanie w kartach informacyjnych w.w. publicznie dostępnych wykazów podstawowych informacji o drzewach wnioskowanych do wycięcia i na wycięcie których urząd wydał zezwolenie, takich jak gatunek, obwód, ilość pni, liczba drzew.
Minister środowiska	Podanie w <i>Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dn. 22 września 2010 r. w sprawie wzoru oraz zawartości i układu publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie informacji</i> , jak uzupełniać kartę informacyjną w rubryce "Zakres przedmiotowy dokumentu - opis dokumentu".
Urząd Miejski we Włodawie	Przekazywanie do GUS dokładnych danych na temat nasadzeń i wycinanych drzew w Sprawozdaniu SG-01 Statystyka Gminy: leśnictwo i ochrona środowiska.
Urząd Miejski we Włodawie Starostwo Powiatowe we Włodawie Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Chełmie	Nakazywanie nasadzeń zastępczych w każdej decyzji zezwalającej na wycięcie drzew z zadaniem o to, by sadzonki były duże. Nasadzenia zastępcze powinny być nakazywane w ilości większej niż jedno nasadzenie za jedno wycięte drzewo, jeżeli mają stanowić kompensację przyrodniczą w rozumieniu <i>art. 3 pkt 8 ustawy Prawo ochrony środowiska</i> , czyli przywrócić równowagę przyrodniczą na danym terenie, wyrównać szkody dokonane w środowisku przez wycięcie drzewa i zachować walory krajobrazowe.
Urząd Miejski we Włodawie Starostwo Powiatowe we Włodawie Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Chełmie	Nakazywanie wykonania nasadzeń zastępczych najpóźniej w kolejnym roku kalendarzowym od wydania decyzji i sprawdzanie ich wykonania, zgodnie z <i>art.84 ustawy o ochronie przyrody.</i>

Urząd Miejski we Włodawie	Określanie w zezwoleniu na wycięcie drzewa uzależnionym od wykonania nasadzeń zastępczych terminu poinformowania
Starostwo Powiatowe we Włodawie	o wykonaniu nasadzeń zgodnie z <i>art.83d ust.2 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody</i>
Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Chełmie	
Urząd Miejski we Włodawie	Stosowanie zapisów <i>art.84 ust.7 ustawy o ochronie przyrody</i>
Starostwo Powiatowe we Włodawie	w przypadku niewykonania nasadzeń zastępczych określonych w decyzji zezwalającej na wycięcie drzewa
Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Chełmie	
Minister środowiska	Zmiana zapisu w <i>Art.83b ust.1 pkt 9 lit.a) ustawy o ochronie przyrody</i> dotyczącego minimalnej ilości nasadzeń zastępczych: posadzenie jednego drzewa za jedno wycięte niestanowi kompensacji przyrodniczej w rozumieniu <i>art. 3 pkt 8 ustawy Prawo ochrony środowiska</i> .
Starostwo Powiatowe we Włodawie	W decyzjach uzależniających zezwolenie na wycięcie drzewa od wykonania nasadzeń zastępczych odraczanie uiszczenia opłaty za wycięcie drzew zgodnie z <i>art.84 ust.3 ustawy o ochronie przyrody</i>
Urząd Miejski we Włodawie	Naliczanie opłat za wycięcie drzew i krzewów zamiast szukania możliwości zwolnienia z opłat.
Starostwo Powiatowe we Włodawie	
Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków Delegatura w Chełmie	
Minister środowiska	Uaktualnianie co kilka lat wysokości stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów określonych w <i>Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie wysokości stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów</i> oraz w <i>art.85 ustawy o ochronie przyrody</i> .

5. Wszystkie przewiny drzew – zebrane z wniosków, protokołów i decyzji wydanych w 2023 roku.

Poza nielicznymi uzasadnieniami wycięcia odnoszącymi się do stanu drzewa: „drzewa są w złym stanie zdrowotnym”, „są zainfekowane jemiołą”, „posiadają suche konary”, „z dużą próchnicą w koronie”, „ubytki w koronie”, „duży posusz” we wnioskach, protokołach i decyzjach znajduje się mnóstwo innych, powielanych uzasadnień.

Po pierwsze, **drzewa rosną nie tu, gdzie powinny**. Do tej pory niezbyt przeszkadzały, ale ostatnio okazało się, że drzewo rośnie: „przy ogrodzeniu z sąsiadem”, „blisko przyłącza gazowego”, „blisko budynku”, „blisko granicy działki”, „blisko pasa drogowego”, „na pograniczu działek”, „na skarpie”.

Wśród drzew, które rosną nie tam, gdzie powinny, na szczególne wycięcie zasługują te, które niszczą co im wpadnie w ręce: „drzewo niszczy ogrodzenie nieruchomości, przy którym rośnie”, „wrasta w ogrodzenie”, „rośnie blisko linii energetycznej czym zagraża jej funkcjonowaniu i bezpieczeństwu”, „rośnie w bliskiej odległości od budynku niszcząc elewację”, „rośnie przy ogrodzeniu czym zagraża bezpieczeństwu mienia – konary i korzenie mogą uszkodzić odnowione ogrodzenie”, „drzewa zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego, gdyż rosną na szczycie skarpy”. Autor ostatniego uzasadnienia nie wie, że rośliny, w tym drzewa, wzmacniają skarpy.

Po drugie, **drzewa nie rosną prosto jak strzała, ale są pochylone** i zawsze tam, gdzie nie powinny: „w kierunku sąsiada”, „na ciągi komunikacyjne na nieruchomości”, „w kierunku drogi”, „w kierunku pasa drogowego”, „w kierunku domu”, „w kierunku działki sąsiada”, „korona rozbudowana w kierunku działki sąsiedniej”.

Oczywiście wśród tych drzew pochylonych drzew są szczególnie niebezpieczne, bo: „są wychylone, przez co zagrażają bezpieczeństwu mienia – niszczą elewację budynku”, „nachylenie drzewa stanowi zagrożenie dla usytuowanych w bliskim sąsiedztwie budynków”, „drzewo jest wychylone w kierunku jezdni zaburza to statykę drzewa i zwiększa zagrożenie upadku na jezdnię”.

Po trzecie, uwaga, **drzewa są wysokie** i dlatego trzeba je wyciąć: „drzewo wysokie”, „drzewo duże, dorasta do drugiego pietra”, „wysokość drzewa stanowi zagrożenie dla usytuowanych w bliskim sąsiedztwie budynków”, „drzewo jest problematyczne ze względu na dużą wysokość”, „wymiar drzewa wskazują na jego wysoki wiek – usunięcie jest konieczne”.

Po czwarte, drzewa **mają korony, które są szersze od pnia drzewa** i zagrażają: „korona drzewa zwiesza się nad garażem”, „korony drzew zwieszają się nad jezdnią – zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego”, „gałęzie znajdują się nad chodnikiem – zagrażają bezpieczeństwu pieszych”.

Po piąte, drzewa, które rosną już co najmniej dziesiątki lat **kolidują** z inwestycją, której jeszcze nie ma: „drzewo koliduje z budową domu”, „koliduje z inwestycją”, „koliduje z inwestycją wykonania przyłącza”.

Zdarzają się także uzasadnienia wymykające się sklasyfikowaniu:

- „drzewa są gatunkami obcymi”. Były gatunkami obcymi już w momencie, kiedy wyrosły. Wtedy ich wycięcie nie wymagało zezwolenia.
- „drzewo stanowi realne niebezpieczeństwo dla życia uczestników terapii i pracowników”. Niestety, słowo „realne” jest jedynym, które wyjaśnia zagrożenie.
- „zanieczyszcza otoczenie (pyli na wiosnę)” – nieważne jest to, ile zanieczyszczeń pochłania w okresie, kiedy nie pyli.

Bardzo ciekawe uzasadnienia znajdziemy w dokumentach konserwatora zabytków, który w 2023 roku wydał pozwolenia na wycięcie dwóch drzew:

- „Drzewa o niewielkich walorach przyrodniczych” - Co jest z nimi nie tak? Nie zacierają? Nie dostarczają tlenu? Nie są domem dla ptaków i mniejszych stworzeń? Nie pochłaniają zanieczyszczeń? Nie wytłumiają hałasu? Nie zatrzymują wiatru?
- „Drzewa zrastając się doprowadziły do zakłócenia swojej statyki” – Zrosły się w 2022 roku i trzeba natychmiast interweniować? Jakie specjalistyczne badania w kierunku zachwiania statyki przeprowadzono?
- „Są współczesnymi nasadzeniami lub samosiewami” – Wartość drzewa (usługi ekosystemowe, wartość odtworzeniowa, walory estetyczne) nie ma żadnego związku z tym, kiedy drzewo posadzono. A samosiewy, szczególnie w miastach, są drzewami najcenniejszymi przyrodniczo, bo dały sobie radę w trudnym środowisku i przystosowały się do niego.
- „Drzewa nie tworzą szczególnej kompozycji zieleni” – To jest opinia, a nie fakt. Z historii sztuki wiadomo, że są co najmniej dwa podejścia do komponowania zieleni – całkowite panowanie nad nią i tzw. angielskie (dzikie) ogrody. O gustach się nie dyskutuje.
- „Drzewa nie mają walorów historycznych” – No jeśli wycinać będziemy wszystkie nasadzenia współczesne, to nigdy nie doczekamy się historycznych drzew – bo chyba wiek drzewa świadczy o jego historyczności?
- „Są nasadzeniami współczesnymi bez uwzględnienia historycznego sposobu zagospodarowania terenu” – Konserwator nie wskazuje, do jakiej epoki historycznej drzewa mają się dostosować. Dwudziestolecie międzywojenne? XIX wiek? A może IX?
- „Usunięcie drzew jest działaniem uzasadnionym związanym z pielęgnacją terenu zabytkowego układu urbanistycznego miasta” – To prawda. Jeśli zlikwiduje się całą zielen, nie trzeba będzie nic kosić, pielęgnować, o nic dbać. Ponadto beton jest materiałem w 100% nawiązującym do wszystkich epok historycznych.

Uzasadnienia wycięcia drzew podawane przez Zarządy Dróg:

- „Kolizja z nieprawidłowo zlokalizowanym drzewem może spowodować utratę mienia i zdrowia użytkowników dróg” – Argument oparty na emocjach. Które to drzewa na terenie gminy miejskiej Włodawa rosną na jezdni? Czy kierowca, który jeździ rowami poboczami, trawnikami i polami jest użytkownikiem drogi?
- „Konsekwencją zaniechania wycinki drzew są wypadki spowodowane przez niespełnienie przez drogę warunków technicznych lub warunków bezpieczeństwa.” Idąc tym tokiem rozumowania, jeśli wytnie się wszystkie drzewa, techniczny stan dróg i warunki bezpieczeństwa w Polsce się poprawią.

Wnioski

W uzasadnieniach wycinki drzew dominują uzasadnienia emocjonalne o wymyślonym i wyolbrzymionym zagrożeniu ze strony drzew. Brakuje w nich uzasadnień opartych na wiedzy, znajomości budowy, funkcjonowania czy chorób drzew.

Drzewa z natury są wysokie – i to budzi w ludziach strach. Irracjonalny strach przed drzewem wyższym, niż do drugiego piętra. Wychylenie drzewa również budzi strach (albo jest dobrym pretekstem). Wycięcie uzasadnia się wtedy zaburzeniem statyki, chyba bez rozumienia tego pojęcia. Jeśli drzewo rośnie krzywo od samego początku, nie ma zaburzonej statyki. Ponadto, przy podejrzeniu zaburzenia statyki drzewa trzeba prowadzić specjalną dokumentację, zgodną z ustawą o ochronie przyrody (art.87a ust.3) – zdaje się, że organy wydające pozwolenia nie wiedzą o tym i nie domagają się dokumentacji przed wydaniem zgody na wycięcie drzewa.

Niezrozumiałe są stwierdzenia, że gałęzie lub korony drzew zwieszają się nad czymś i tym zagrażają bezpieczeństwu. Poziom strachu przed drzewami i chęć wzbudzenia emocji najlepiej oddaje uzasadnienie: „Drzewo stanowi realne niebezpieczeństwo”. W dalszej części nie podano, jakie niebezpieczeństwo czyha ze strony drzewa.

Uzasadnienia zarządu dróg wojewódzkich sprowadzają się do jednego – bez drzew drogi będą spełniały warunki techniczne i warunki bezpieczeństwa.

Uzasadnienia konserwatora zabytków idą w inną stronę. Drzewa posadzone bez pomysłu lub samosiewy (a nie wiadomo, które z drzew nie jest samosiewem) nie mają dla konserwatora żadnej wartości i nie mają walorów historycznych – tylko że przy nakazywaniu nasadzeń konserwator nie uzasadnia wyboru gatunku drzewa argumentami historycznymi, nie podając, jak nawiązać do jakiejś epoki historycznej.

Usuwanie drzew jest wg konserwatora sposobem właściwej pielęgnacji zabytków. Jak to się ma do współczesnej wiedzy o zmianach klimatycznych?